ครูผู้ช่วย สังกัด กทม.

ภาค ข · ความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่ง · เล่ม 01

ติวสอบครูผู้ช่วย เอกภาษาจีน

汉语

สรุปเข้มวิชาเอกภาษาจีน (100 คะแนน) ครบ 4 บท ระบบเสียง อักษร ไวยากรณ์ การอ่าน–แปล วัฒนธรรม และวิธีสอน พร้อมข้อสอบเสมือนจริง **200 ข้อ** เฉลยละเอียดทุกข้อ

4 บท	200 ข้อ	ทุกข้อ	4 หน้า
สรุปเนื้อหา + แผนภาพวิชาการ	ข้อสอบเสมือนจริง ไม่ซ้ำ	เฉลยพร้อมเหตุผล	Mind Map + เทคนิคจำ

语音 · 汉字 | 词汇 · 语法 | 阅读 · 翻译 · HSK | 文化 · 文学 · 教学法

สารบัญ

บทที่ 1 ระบบเสียงพินอินและอักษรจีน 4
1.1 ระบบเสียงภาษาจีนกลางและแผนพินอิน 5
1.2 วรรณยุกต์และกฎการกำกับเสียง 6
1.3 การเปลี่ยนเสียง 6
1.4 กำเนิดและวิวัฒนาการอักษรจีน 7
1.5 ขีดอักษร ลำดับขีด และโครงสร้างอักษร 8
Mind Map สรุปบทที่ 1 + เทคนิคจำ 11
ข้อสอบท้ายบท 50 ข้อ + กระดาษคำตอบ 12
เฉลยละเอียดพร้อมเหตุผล 16

บทที่ 2 คำศัพท์และไวยากรณ์ภาษาจีน 18
2.1 หน่วยทางภาษาและการสร้างคำ 19
2.2 ชนิดของคำและลักษณนาม 19
2.3 ส่วนประกอบประโยคและลำดับคำ 20
2.4 ส่วนเสริมหลังกริยา 20
2.5 การณ์ลักษณะและคำช่วย 21
2.6 รูปประโยคพิเศษที่ออกสอบทุกปี 21
2.7 คำใกล้เคียงที่ต้องแยกให้ออก 22
2.8 สำนวน ภาษิต และคำปริศนา 23
Mind Map สรุปบทที่ 2 + เทคนิคจำ 24
ข้อสอบท้ายบท 50 ข้อ + กระดาษคำตอบ 25
เฉลยละเอียดพร้อมเหตุผล 29

บทที่ 3 การสื่อสาร การอ่าน การเขียน และการแปล 31
3.1 ภาษาเพื่อการสื่อสารและภาษาในชั้นเรียน 32
3.2 เครื่องหมายวรรคตอน 32
3.3 การอ่านจับใจความและการเขียน 33
3.4 การแปลจีน–ไทย 33
3.5 มาตรฐานวัดระดับภาษาจีน 34
Mind Map สรุปบทที่ 3 + เทคนิคจำ 36
ข้อสอบท้ายบท 50 ข้อ + กระดาษคำตอบ 37
เฉลยละเอียดพร้อมเหตุผล 42

บทที่ 4 วัฒนธรรม วรรณคดี และการสอนภาษาจีน 44
4.1 ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์จีนที่ต้องรู้ 45
4.2 เทศกาล ประเพณี และนักษัตร 46
4.3 ปรัชญาและวรรณคดีจีน 47

yīn · zì

ระบบเสียงและอักษร

บทที่

01

ระบบเสียงพินอินและอักษรจีน

语音与汉字

พื้นฐานที่ข้อสอบวิชาเอกถามทุกปี: พยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ การเปลี่ยนเสียง การสะกดพินอิน วิวัฒนาการอักษร 六书 ขีด ลำดับขีด และหมวดอักษร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จำแนก 声母 韵母 และ 四呼 ได้ถูกต้อง
2. ใช้กฎวางวรรณยุกต์ การสะกดพินอิน และกฎเปลี่ยนเสียง 三声 一 不
3. อธิบายวิวัฒนาการอักษรและหลัก 六书 พร้อมยกตัวอย่าง
4. บอกลำดับขีด จำนวนขีด โครงสร้าง และหมวดอักษรได้แม่นยำ

วิเคราะห์ข้อสอบ · ความถี่ที่ออก

การเปลี่ยนเสียง 一 不 และเสียง 3	●●●●●
กฎสะกดพินอิน ü / iu ui un	●●●●●
六书 · 形声字	●●●●●
ลำดับขีดและจำนวนขีด	●●●●○
ฐานกรณ์ 声母 · 四呼	●●●●○
วิวัฒนาการอักษร	●●●○○

50 ข้อ
ข้อสอบท้ายบท พร้อมเฉลยละเอียด

8–10 ชม.
เวลาอ่านที่แนะนำ

20–25%
สัดส่วนที่คาดว่าออกสอบ

1.1 ระบบเสียงภาษาจีนกลางและแผนพินอิน 汉语拼音方案

ภาษาจีนกลาง (普通话 *pǔtōnghuà*) ใช้สำเนียงปักกิ่งเป็นมาตรฐานด้านเสียง ใช้ภาษาถิ่นเหนือเป็นพื้นฐานด้านคำศัพท์ และใช้งานเขียนภาษาพูดสมัยใหม่ที่เป็นแบบอย่างเป็นบรรทัดฐานด้านไวยากรณ์ ระบบที่ใช้บันทึกเสียงคือ 《**汉语拼音方案**》 ซึ่งประกาศใช้โดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติจีนเมื่อปี **ค.ศ. 1958** และต่อมาเป็นมาตรฐานสากล ISO 7098 (ค.ศ. 1982)

พยางค์ภาษาจีน 1 พยางค์ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ **声母** (พยัญชนะต้น) + **韵母** (สระ/ส่วนท้าย) + **声调** (วรรณยุกต์) เช่น *hǎo* = h + ao + เสียง 3 พยางค์ที่ไม่มีพยัญชนะต้น เรียกว่า **零声母** (พยางค์ศูนย์พยัญชนะ) เช่น ài 爱, ēn 恩

◆ 声母 พยัญชนะต้น 21 ตัว

ฐานกรณ์ (发音部位)	声母	ตัวอย่าง
双唇音 **ริมฝีปากทั้งสอง**	b p m	爸 bà · 跑 pǎo · 妈 mā
唇齿音 **ฟัน–ริมฝีปาก**	f	飞 fēi
舌尖前音 **ปลายลิ้น–ฟัน**	z c s	字 zì · 菜 cài · 四 sì
舌尖中音 **ปลายลิ้น–ปุ่มเหงือก**	d t n l	大 dà · 他 tā · 你 nǐ · 来 lái
舌尖后音 **ม้วนลิ้น**	zh ch sh r	中 zhōng · 吃 chī · 书 shū · 人 rén
舌面音 **กลางลิ้น**	j q x	家 jiā · 去 qù · 学 xué
舌根音 **โคนลิ้น**	g k h	哥 gē · 看 kàn · 好 hǎo

◆ จุดที่ข้อสอบชอบถาม

- **送气 / 不送气** (มีลม / ไม่มีลม) เป็นคู่ตรงข้ามสำคัญ: b–p, d–t, g–k, j–q, zh–ch, z–c โดย **p t k q ch c** เป็นเสียงมีลม (ผู้เรียนไทยมักออก b เป็น ป ได้ถูก แต่สับสน zh/z กับ j)
- **鼻音** เสียงนาสิก: m n (และ ng ที่เป็นเสียงท้าย) · **边音** เสียงข้างลิ้น: l
- **y w ไม่นับเป็น 声母** ในตาราง 21 ตัว เป็นเพียงอักษรช่วยเขียนพยางค์ศูนย์พยัญชนะ (yi = i, wu = u)
- เสียงที่คนไทยออกยาก: **zh ch sh r** (ม้วนลิ้น), **ü** (ริมฝีปากห่อแบบ อุ แต่ลิ้นแบบ อี), **e** (คล้าย เออ ผสม อ)

◆ 韵母 สระ 39 ตัว (ตามตำรา 现代汉语)

ประเภท	จำนวน	รายการ
单韵母 **สระเดี่ยว**	10	a o e ê i u ü -i(前: zi ci si) -i(后: zhi chi shi ri) er
复韵母 **สระประสม**	13	ai ei ao ou · ia ie ua uo üe · iao iou uai uei
鼻韵母 **สระมีเสียงนาสิกท้าย**	16	an ian uan üan en in uen ün · ang iang uang eng ing ueng ong iong

สาระสำคัญ · 四呼 การจำแนกตามรูปปากของหน่วยเสียงแรก

- **开口呼** ไม่ขึ้นต้นด้วย i u ü เช่น a, ai, ang
- **齐齿呼** ขึ้นต้นด้วย i เช่น ia, ie, ing
- **合口呼** ขึ้นต้นด้วย u เช่น ua, uo, ong (ong จัดเป็นร่วมกลุ่ม 合口呼)
- **撮口呼** ขึ้นต้นด้วย ü เช่น üe, ün, üan, iong (iong จัดเป็น 撮口呼)

1.2 วรรณยุกต์และกฎการกำกับเสียง 声调与标调

ภาษาจีนกลางมีวรรณยุกต์ 4 เสียงกับ **เสียงเบา (轻声)** วรรณยุกต์ทำหน้าที่แยกความหมาย เช่น mā 妈 (แม่) má 麻 (ป่าน) mǎ 马 (ม้า) mà 骂 (ด่า) นักภาษาศาสตร์ **เจ้า หยวนเริ่น (赵元任)** เสนอ **五度标记法** แบ่งระดับเสียงเป็น 5 ระดับ ทำให้เขียนค่าเสียงเป็นตัวเลขได้ ได้แก่ 55 · 35 · 214 · 51

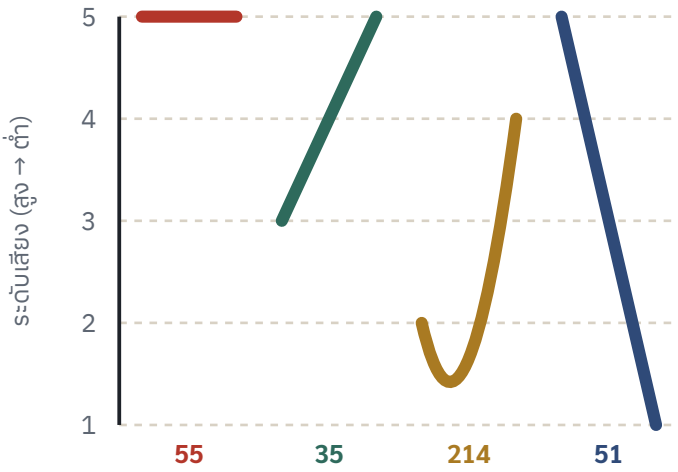

五度标记法 · ค่าระดับเสียง 5 ระดับ

เสียง 1 阴平 สูงระดับ คงที่	**55** mā 妈 แม่
เสียง 2 阳平 กลาง → สูง (ขึ้น)	**35** má 麻 ป่าน
เสียง 3 上声 ต่ำลง แล้วขึ้น	**214** mǎ 马 ม้า
เสียง 4 去声 สูงตกต่ำสุด	**51** mà 骂 ด่า
เสียงเบา 轻声 สั้น เบา ไม่ใส่เครื่องหมาย	– ma 吗 คำถาม

ภาพที่ 1.1 ค่าระดับเสียงวรรณยุกต์ตามระบบ 五度标记法

◆ กฎวางเครื่องหมายวรรณยุกต์ (标调规则)

- วางบน **สระหลัก**: มี a ใส่ที่ a → ไม่มี a ใส่ที่ o หรือ e → ถ้า **i กับ u อยู่ติดกัน ใส่ตัวหลัง** เช่น guǐ, liù
- สระ i เมื่อใส่วรรณยุกต์ให้ **ตัดจุดออก**: nǐ, yī
- เสียงเบาไม่ใส่เครื่องหมาย เช่น māma, xièxie, de

◆ กฎการสะกดพินอินที่ออกสอบบ่อย

- **iou, uei, uen** เมื่อมีพยัญชนะต้นให้ย่อเป็น **iu, ui, un** เช่น l+iou → liù, g+uei → guì, l+uen → lùn
- **ü** หลัง j q x y ตัดสองจุด: ju, qu, xu, yu · หลัง n l **ต้องคงไว้**: nǚ, lǜ (เพื่อแยกจาก nǔ, lù)
- พยางค์ศูนย์พยัญชนะ: i → **yi**, in → yin, ing → ying, ia → ya · u → **wu**, ua → wa · ü → **yu**, üe → yue
- **隔音符号 (')** คั่นเมื่อพยางค์ที่ขึ้นต้นด้วย a o e ต่อท้ายพยางค์อื่น เช่น **Xī'ān** 西安 (ต่างจาก xiān 先), Tiān'ānmén, pí'ǎo

ข้อสอบชอบหลอก

- **“yu, yue, yuan, yun”** เครื่องหมาย ü ถูกตัดออก แต่ยังออกเสียง ü เสมอ
- **“lüè** 略” ต้องมีสองจุด เพราะตามหลัง l แต่ **“jué** 决” ไม่มีสองจุด
- เครื่องหมายบน **iu** อยู่ที่ u (liù) ส่วนบน **ui** อยู่ที่ i (guì) เพราะยึดตัวหลัง

1.3 การเปลี่ยนเสียง 音变：变调 · 轻声 · 儿化

◆ 1) 三声变调 การเปลี่ยนเสียง 3

- **3 + 3 → 2 + 3**: 你好 nǐ hǎo อ่านเป็น ní hǎo · 水果 shuǐguǒ → shuíguǒ · 展览 zhǎnlǎn → zhánlǎn
- **3 + เสียง 1/2/4/เบา → เสียง 3 ครึ่ง (半上 ค่า 21)**: 老师 lǎoshī, 很忙, 好看

- อักษรตัวย่อ (简化字): 《简化字总表》 ฉบับปรับปรุง ค.ศ. 1986 มีอักษรตัวย่อ 2,235 ตัว · 《通用规范汉字表》 (ค.ศ. 2013) กำหนดอักษรมาตรฐาน **8,105 ตัว** (ระดับ 1 อักษรใช้บ่อย 3,500 ตัว · ระดับ 2 จำนวน 3,000 ตัว · ระดับ 3 จำนวน 1,605 ตัว)

◆ 六书 หลักการสร้างอักษรหกประการ (许慎《说文解字》)

日 **象形 อักษรภาพ** วาดตามรูปร่างวัตถุ เช่น 日 月 山 水 人 木 鱼	上 **指事 อักษรชี้บอก** ใช้สัญลักษณ์ชี้ความหมายนามธรรม เช่น 上 下 本 末 刃 一 二
休 **会意 อักษรรวมความหมาย** รวมอักษรเพื่อสร้างความหมายใหม่ เช่น 休 (คนพิงต้นไม้ = พัก) 明 林 从 看 采	妈 **形声 อักษรภาพ–เสียง** ส่วนบอกความหมาย (形旁) + ส่วนบอกเสียง (声旁) **มีมากกว่าร้อยละ 80** เช่น 妈 河 晴 草
考 **转注 อักษรอธิบายกันเอง** อักษรหมวดเดียวกันความหมายใกล้กัน ใช้อธิบายกัน เช่น 考 กับ 老	来 **假借 อักษรยืมเสียง** ยืมรูปอักษรเดิมมาแทนคำที่ออกเสียงเหมือนกัน เช่น 来 (เดิมคือข้าวสาลี) 我 (เดิมเป็นอาวุธ)

หมายเหตุ: นักวิชาการถือว่า 4 ข้อแรกเป็น “วิธีสร้างอักษร (造字法)” ส่วน 转注 และ 假借 เป็น “วิธีใช้อักษร (用字法)”

1.5 ขีดอักษร ลำดับขีด และโครงสร้างอักษร

笔画 · 笔顺 · 结构

ขีด (笔画) คือหน่วยเล็กที่สุดของการเขียนอักษร ขีดพื้นฐาน 6 ชนิด ได้แก่ **横 竖 撇 点 捺 提** และมีขีดประสม (复合笔画) เช่น 横折 (口) 竖钩 (小) 横折钩 (月) 竖弯钩 (儿) 斜钩 (我) 卧钩 (心) 撇折 (么) อักษร **永** มีครบหลักขีดสำคัญ เรียกว่า **永字八法**

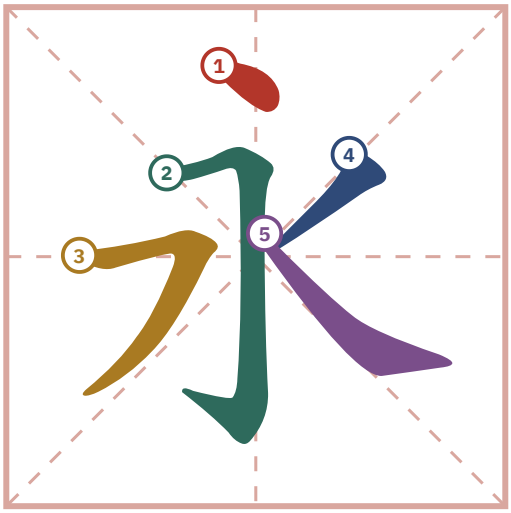

永字八法 · หลักขีดพื้นฐาน 8 ประการในอักษร 永

1 **点 diǎn** จุด	2 **横 héng** ขีดนอน
3 **竖 shù** ขีดตั้ง	4 **钩 gōu** ตะขอ
5 **提 tí** ขีดเชิดขึ้น	6 **撇 piě (สั้น)** ปัดซ้ายสั้น
7 **撇 piě (ยาว)** ปัดซ้ายยาว	8 **捺 nà** ปัดขวา

ภาพที่ 1.3 อักษร 永 กับหลักขีดพื้นฐาน 8 ประการ (永字八法)

◆ กฎลำดับขีด (笔顺规则) 7 ข้อ

กฎ	ตัวอย่าง
先横后竖 **นอนก่อนตั้ง**	十 干 王
先撇后捺 **ปัดซ้ายก่อนปัดขวา**	人 八 大

Mind Map สรุปบทที่ 1

อ่านจากกลางออกไปตามเข็มนาฬิกา
ทบทวนก่อนทำข้อสอบท้ายบท

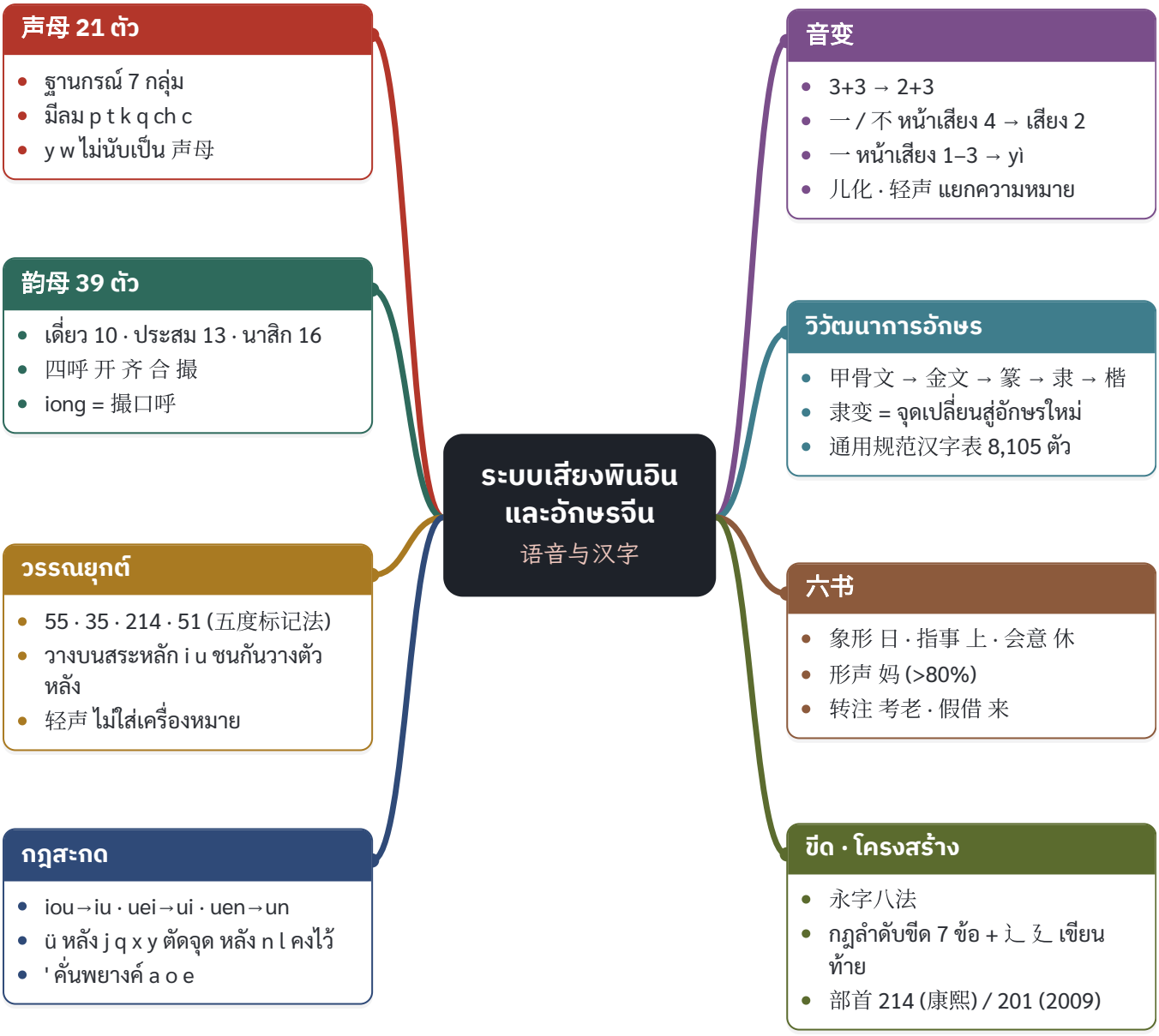

เทคนิคจำ · พยัญชนะต้นเป็นจังหวะเพลง และ 六书 เป็นคำคล้องจอง

- ร้องเป็นจังหวะ: **“b p m f · d t n l · g k h · j q x · zh ch sh r · z c s”** แล้วจับคู่มีลม–ไม่มีลมด้วยกระดาษแผ่นบาง ๆ จ่อหน้าปาก (เสียงมีลมกระดาษจะไหว)
- 六书 จำว่า **“ภาพ–ชี้–รวม–เสียง · ยืม–อธิบาย”** = 象形 指事 会意 形声 · 假借 转注
- ลำดับขีดจำสั้น ๆ: **“นอนก่อนตั้ง ซ้ายก่อนขวา บนลงล่าง นอกเข้าใน ในก่อนปิด กลางก่อนข้าง”**

16. g + uei + เสียง 4 เขียนเป็นพินอินอย่างไร

ก. guèi ข. guèi ค. guì ง. gùi

17. j + üan + เสียง 1 เขียนเป็นพินอินอย่างไร

ก. jüan ข. jüān ค. jwān ง. juān

18. พินอินของ “旅游” ข้อใดถูกต้อง

ก. lǔyóu ข. lǔyoú ค. lǔyóu ง. lüyóu

19. 隔音符号 (') ใช้คั่นพยางค์ที่ขึ้นต้นด้วยสระใด เมื่อพยางค์นั้นต่อท้ายพยางค์อื่น

ก. a o e ข. a i u ค. e i ü ง. i u ü

20. คำใดที่การอ่านพยางค์หลังเป็นเสียงเบาทำให้ความหมายเปลี่ยน

ก. 地道 ข. 中国 ค. 电脑 ง. 学校

21. 下列哪个词儿化后由动词变成了名词?

ก. 一会 → 一会儿 ข. 玩 → 玩儿
ค. 盖 → 盖儿 (ปิด → ฝา) ง. 花 → 花儿

22. 韵母 ในข้อใดจัดเป็น 齐齿呼

ก. uo ข. ie ค. ao ง. üe

23. 韵母 ในข้อใดจัดเป็น 合口呼

ก. üe ข. ei ค. uo ง. ie

24. สระ “i” ในพยางค์ zhi chi shi ri ออกเสียงเป็นสระใด

ก. ü สระห่อปาก ข. i สระกลางลิ้นแบบ อี
ค. -i (前) สระปลายลิ้นหน้า ง. -i (后) สระปลายลิ้นม้วน

25. 声母 ใดต่อไปนี้ “ไม่ใช่” เสียงม้วนลิ้น

ก. sh ข. zh ค. r ง. z

ตอนที่ 2 · 汉字 อักษรจีน (ข้อ 26–50)

26. อักษรจีนจัดเป็นระบบอักษรประเภทใดตามหลักภาษาศาสตร์

ก. 音素文字 อักษรแทนหน่วยเสียง ข. 字母文字 อักษรแบบตัวอักษรผสม
ค. 语素文字 อักษรแทนหน่วยคำ ง. 符号文字 อักษรสัญลักษณ์ไม่มีเสียง

27. 《兰亭序》 ผลงานของ 王羲之 ผู้ได้รับยกย่องเป็น “书圣” เขียนด้วยอักษรแบบใด

ก. 行书 ข. 隶书 ค. 小篆 ง. 楷书

28. อักษร 隶书 เกิดขึ้นและแพร่หลายในช่วงสมัยใด

ก. หมิง–ชิง ข. ฉิน–ฮั่น ค. ถัง–ซ่ง ง. ซาง–โจว

29. ข้อใดอธิบายลักษณะ “草书” ได้ถูกต้อง

ก. อักษรที่หล่อบนภาชนะสำริด
ข. อักษรตัวบรรจงสำหรับเริ่มฝึกเขียน
ค. อักษรตราประทับที่มีเส้นหนาเท่ากัน
ง. อักษรหวัด เขียนเร็ว ลดรูปและเชื่อมขีดมาก

30. อักษร “人” จัดเป็นอักษรประเภทใดตามหลัก 六书

ก. 象形 ข. 形声 ค. 会意 ง. 指事